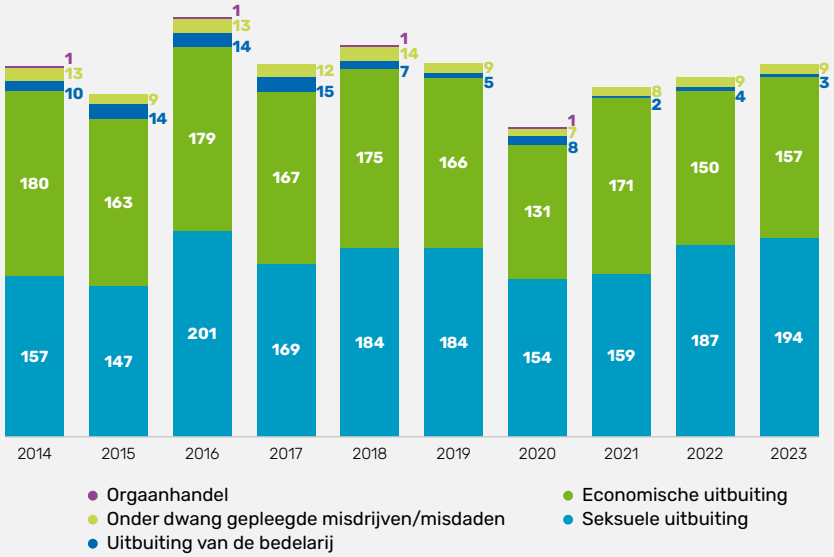
1. Mensenhandel

Inbreuken inzake mensenhandel (gegevens van de politie)

In 2023:

- Werden er 363 inbreuken inzake mensenhandel vastgesteld door de politiediensten, een gelijkaardig aantal als tijdens het jaar voordien.
- Blijven seksuele (53%) en economische uitbuiting (43%) de voornaamste gedetecteerde inbreuken inzake mensenhandel.
- Werden er ook 9 gevallen van onder dwang gepleegde misdrijven gedetecteerd, alsook 3 gevallen van uitbuiting van de bedelarij.

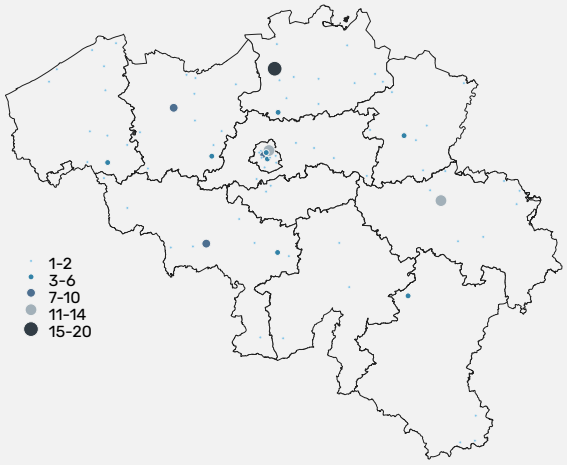
Geregistreerde inbreuken mensenhandel 2014-2023

Geregistreerde inbreuken inzake seksuele uitbuiting

In 2023 werd **seksuele uitbuiting** het vaakst gedetecteerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (38 inbreuken in de 19 Brusselse gemeenten), en in de steden Antwerpen (20), Luik (14), Gent (9), Bergen (8) en Charleroi (6).

Zie ook de geografische spreiding op het niveau van de Belgische steden en gemeenten op de kaart rechts.

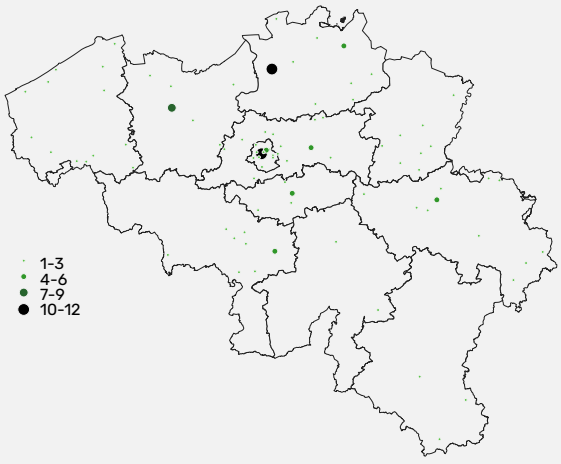

Provincies & Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Aantal inbreuken
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	38
Antwerpen	38
Oost-Vlaanderen	24
West-Vlaanderen	19
Henegouwen	24
Luik	21
Limburg	11
Luxemburg	6
Vlaams-Brabant	6
Namen	4
Waals-Brabant	3
Totaal	**194**

Geregistreerde inbreuken inzake economische uitbuiting

De meeste inbreuken inzake mensenhandel met het oog op **economische uitbuiting** werden vastgesteld in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (29 inbreuken in de 19 gemeenten), en in de steden Antwerpen (12), Gent (7), Charleroi (6), Luik (5) en Turnhout (5).

Zie ook de geografische spreiding op het niveau van de Belgische steden en gemeenten op de kaart rechts.

Provincies & Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Aantal inbreuken
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	29
Antwerpen	26
Luik	19
West-Vlaanderen	17
Vlaams-Brabant	16
Henegouwen	13
Oost-Vlaanderen	13
Waals-Brabant	10
Limburg	9
Luxemburg	3
Namen	2
Totaal	**157**

Bron: Algemene Nationale Gegevensbank, Politie

RSZ-inspectiedienst (ECOSOC-teams) – Mensenhandel met het oog op economische uitbuiting

Om de werkzaamheden van de ECOSOC-teams en hun rol in de strijd tegen mensenhandel voor te stellen, worden er twee indicatoren gebruikt:

- Het jaarlijkse aantal vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel uit afgesloten onderzoeken die op basis van strafrapporten of processen-verbaal werden doorverwezen naar de gerechtelijke autoriteiten.
- Het jaarlijkse aantal opgestelde checklists. Voor elk vermoedelijk slachtoffer wordt er een checklist opgesteld van zodra er voldoende indicaties zijn dat het om een mogelijke situatie van mensenhandel gaat, ongeacht de status van het onderzoek (bij aanvang, tijdens of aan het einde).

Niet elk onderzoek dat afgesloten is werd datzelfde kalenderjaar geopend. Sommige onderzoeken nemen meerdere maanden of jaren in beslag. Dat is ook de reden waarom het aantal vermoedelijke slachtoffers uit de afgesloten onderzoeken niet hetzelfde is als het aantal vermoedelijke slachtoffers uit de checklists.

» Voor meer informatie over de resultaten van de inspectiediensten van de RSZ, zie de externe bijdrage aan het einde van dit deel.

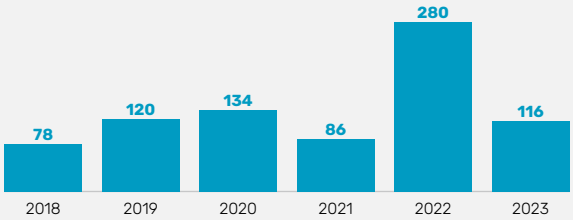
Vermoedelijke slachtoffers in afgesloten onderzoeken

In 2023 werden er 299 vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel doorverwezen naar de gerechtelijke autoriteiten naar aanleiding van een afgesloten onderzoek. Dat is bijna een verdriedubbeling in vergelijking met 2022. De grote groep van doorverwezen Turkse, Filipijnse en Bengaalse individuen kan worden gelinkt aan de Borealis-zaak waarbij de inspectiediensten uitbuiting vaststelden op de werven van het petrochemische bedrijf. Mannen vormen de grote meerderheid van de slachtoffers (285 oftewel 95%).

Nationaliteit	Bouw	Andere	Kleinhandel	Garages	Horeca	Land- en tuinbouw	Andere pers. diensten	Vervoer over land	Groothandel	Totaal
Turkije	87							2		89
Filipijnen	59			2						61
Bangladesh	30									30
Marokko	4	5	14	1	1	2				27
Oekraïne	18									18
Afghanistan			2	10						12
België		7				1				8
Ghana		6								6
Colombia		5								5
Brazilië		2			1		1			4
El Salvador		4								4
Iran	2				2					4
Moldavië	4									4
Guinee-Bissau	3									3
Polen	3									3
India	1		1							2
Macedonië	2									2
Andere	3	4	3		1		2	1	3	17
Totaal	**216**	**33**	**20**	**13**	**5**	**3**	**3**	**3**	**3**	**299**

Opgestelde checklists

In 2023 werden er 116 checklists opgesteld. Daarmee gaat het aantal gedetecteerde vermoedelijke slachtoffers terug naar het niveau van de jaren voorafgaand aan 2022, waarbij de sterke stijging destijds voortkwam uit de grootschalige inbreuken die tijdens de zomer werden vastgesteld op een bouwwerf van chemiebedrijf Borealis.

Nationaliteit	Bouw	Andere	Kleinhandel	Garages	Land- en tuinbouw	Horeca	Vervoer over land	Huishoudelijk personeel	Totaal
Marokko		2	13		1	2		3	21
Filipijnen	21								21
Afghanistan			3	10					13
België		7		1	1				9
Ghana		6							6
Colombia		5							5
El Salvador		4							4
Guinee-Bissau	3								3
Moldavië	3								3
Roemenië	1				2				3
Brazilië		2							2
Bulgarije					2				2
India	1		1						2
Macedonië	2								2
Spanje			1			1			2
Turkije							2		2
Andere	5	7	1			2	1		16
Totaal	**36**	**33**	**19**	**11**	**6**	**5**	**3**	**3**	**116**

Bron: Inspectiedienst van de RSZ (ECOSOC-teams)

Strafzaken voor mensenhandel bij de parketten

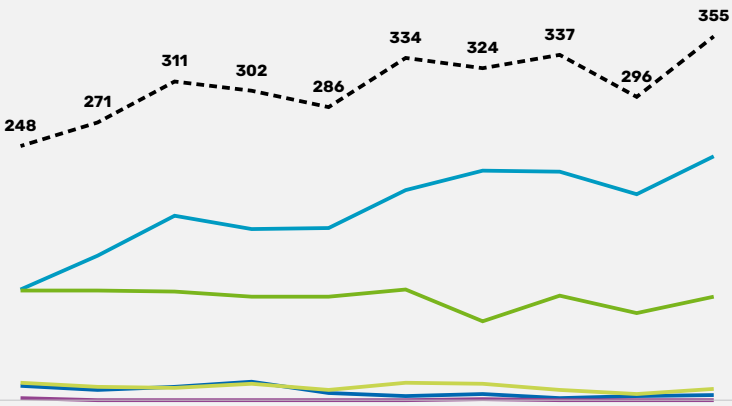
Methodologische opmerkingen

- Recentelijk werd er een significant aantal codeerfouten geïdentificeerd in het ressort Bergen. Meer bepaald codeerde men een groot aantal strafzaken foutief onder de noemer "onder dwang gepleegde misdrijven", terwijl dat in werkelijkheid betrekking had op schijnhuwelijken. Het parket deelde mee dat het deze fout ging rechtzetten, maar de exacte omvang van de fout zal pas bij een volgende data-extractie vastgesteld kunnen worden.
- Om eventuele evoluties in het aantal strafzaken rond mensenhandel bij de parketten doorheen de tijd na te kunnen gaan, werden de strafzaken in het ressort Bergen vanwege de bovenvermelde codeerfout uit de onderstaande analyse uitgesloten.

Een **nieuwe strafzaak** wordt geopend op basis van een aanvankelijk proces-verbaal (pv). Een nieuwe strafzaak kan ook worden geopend op basis van een klacht, met of zonder een burgerlijke partijstelling. Op basis van een navolgend pv wordt er geen nieuwe strafzaak geopend.

In 2023:

- Zijn er 355 strafzaken wegens mensenhandel bij de correctionele parketten binnengekomen, het grootste aantal in de voorbije tien jaar.
- Deze stijgende tendens wordt voornamelijk aangedreven door strafzaken wegens seksuele uitbuiting.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Seksuele uitbuiting	108	141	180	167	168	205	224	223	201	238
Economische uitbuiting	107	107	106	101	101	108	77	102	85	101
Uitbuiting van de bedelarij	14	10	13	18	7	4	6	2	4	5
Onder dwang gepleegde misdrijven	17	13	12	16	10	17	16	10	6	11
Orgaanhandel	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Totaal	248	271	311	302	286	334	324	337	296	355

Methodologische opmerkingen

- Het betreft hier gegevens uit de Gegevensbank van het College van procureurs-generaal, zoals vastgesteld op 6 januari 2024.
- Ze gaan over het aantal strafzaken die bij de correctionele parketten (met inbegrip van het federaal parket) zijn binnengekomen en zijn beperkt tot de inbreuken gepleegd door meerderjarigen.
- De zaken die bij het parket van Eupen binnenkomen worden pas sinds 19 februari 2019 opgenomen. De jaren voordien werd er daarmee geen rekening gehouden, door een probleem in de harmonisering van het IT-systeem.
- Er bestaat een risico op dubbele telling van de strafzaken die voor beschikking naar een ander arrondissement worden doorverwezen of wanneer ze naar een andere afdeling van hetzelfde gerechtelijke arrondissement worden verwezen.
- Bij elke strafzaak kunnen er een of meerdere beklaagden betrokken zijn.

Bron: Gegevensbank van het College van procureurs-generaal

Ressort: omschrijving van de territoriale bevoegdheid van een jurisdictie. België is verdeeld in vijf grote gerechtelijke ressorten met telkens een hof van beroep. Elk hof van beroep is bevoegd voor verschillende gerechtelijke arrondissementen.

- Antwerpen → Antwerpen en Limburg
- Brussel → Brussel (Brussel en Halle-Vilvoorde), Leuven en Waals-Brabant
- Gent → West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen
- Luik → Luik, Eupen, Namen en Luxemburg
- Bergen → Henegouwen

Ressort Antwerpen

- In 2023 waren er 95 nieuwe strafzaken wegens mensenhandel. Dat aantal is gestegen ten opzichte van 2022 (79) en ligt opnieuw in lijn met de grootteorde van 2021 (92).
- Deze evolutie wordt aangedreven door het aantal nieuwe strafzaken wegens seksuele uitbuiting waarbij er een gelijkaardige grootteorde als die uit 2021 werd vastgesteld.

Ressort Gent

- Het totale aantal nieuwe strafzaken wegens mensenhandel in 2023 komt uit op 76 en blijft daarmee de afgelopen jaren relatief stabiel.

Federaal parket

- Sinds kort worden er alsmaar meer nieuwe strafzaken geregistreerd door het federaal parket, al blijven de absolute aantallen relatief beperkt. In lijn met de cijfers uit 2022 werden er in 2023 11 nieuwe strafzaken opgetekend.
- In 2023 hadden alle nieuwe strafzaken, met uitzondering van één strafzaak, betrekking op seksuele uitbuiting.

Ressort Luik

- Na een daling in 2021 en in 2022 stijgt het totale aantal nieuwe strafzaken wegens mensenhandel in 2023 opnieuw (61) en klimt het terug naar de grootteorde uit 2020 (64).
- Deze evolutie wordt aangedreven door een groter aantal nieuwe strafzaken binnen alle uitbuitingsvormen (met uitzondering van orgaanhandel).

Ressort Brussel

- In 2023 werden er 113 nieuwe strafzaken wegens mensenhandel opgetekend. Het ressort van Brussel kent het grootste aantal nieuw opgestarte strafzaken in 2023.
- De licht stijgende trend, die sinds 2018 waargenomen wordt, zet zich door.
- Bijna zeven op de tien nieuwe strafzaken hadden betrekking op seksuele uitbuiting (77).

Opdrachten federaal parket

Het federaal parket heeft onder meer als opdracht om:

- de strafvordering uit te oefenen in het kader van een limitatieve lijst van misdrijven bedoeld in artikel 144*ter* van het Gerechtelijk wetboek, op voorwaarde dat de tussenkomst van het federaal parket een meerwaarde betekent. Dat omvat onder meer de misdrijven georganiseerde mensensmokkel en mensenhandel;
- de uitoefening van de strafvordering te coördineren wanneer met elkaar samenhangende feiten bij meerdere procureurs des Konings of meerdere onderzoeksrechters aanhangig worden gemaakt.

Nomenclatuur van de inbreuken

Seksuele uitbuiting	37L	art. 433*quinquies* § 1, 1° Sw.
Economische uitbuiting	55D	art. 433*quinquies* § 1, 3° Sw.
Uitbuiting van de bedelarij	29E	art. 433*quinquies* § 1, 2° Sw.
Gedwongen misdrijf/misdaad	55F	art. 433*quinquies* § 1, 5° Sw.
Orgaanhandel	55E	art. 433*quinquies* § 1, 4° Sw.

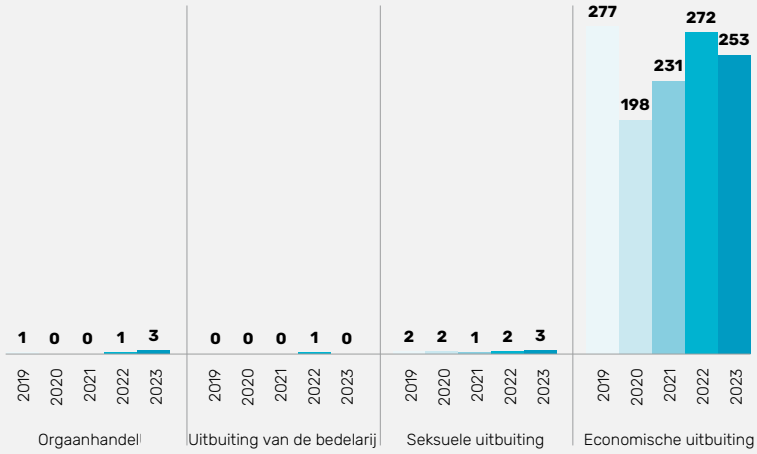
Bron: Gegevensbank van het College van procureurs-generaal

Strafzaken voor mensenhandel bij de arbeidsauditoraten

In 2023:

- Zijn er 259 strafzaken bij de arbeidsauditoraten binnengekomen wegens mensenhandel, een kleine daling van 6% in vergelijking met 2022.
- Gelet op de specifieke bevoegdheden van het arbeidsauditoraat betreft het merendeel van de strafzaken economische uitbuiting (253, oftewel 98%).
- Toch werden er ook 3 nieuwe strafzaken geopend voor seksuele uitbuiting alsook 3 voor orgaanhandel.

Aantal binnengekomen strafzaken wegens mensenhandel bij de arbeidsauditoraten

Arbeidsauditoraat	Nieuwe strafzaken wegens economische uitbuiting in 2023
Gent	**61**
Antwerpen	**56**
Brussel	**44**
Luik	**33**
Henegouwen	**23**
Halle-Vilvoorde	**18**
Leuven	**9**
Waals-Brabant	**8**
Eupen	**1**
Totaal	**253**

Specifiek voor de zaken wegens economische uitbuiting:

- Werden de dossiers voornamelijk geregistreerd door de arbeidsauditoraten van Gent (24%), Antwerpen (22%), Brussel (17%) en Luik (13%).
- De arbeidsauditoraten van Waals-Brabant en Eupen tekenden met respectievelijk 8 en 1 dossier(s) het kleinste aantal binnengekomen strafzaken op.

63% van de strafzaken die in 2023 zijn binnengekomen bevond zich op 6 januari 2024 nog in het stadium van het opsporingsonderzoek

Van de 259 strafzaken die in de loop van 2023 bij de arbeidsauditoraten zijn binnengekomen waren er op 6 januari 2024 26 zaken geregistreerd als behandeling zonder strafrechtelijke vervolging. Deze beslissing werd in 23 gevallen genomen omdat de zaak niet tot een vervolging kon leiden omwille van een gebrek aan bewijslast.

164 dossiers (goed voor 63%) bevonden zich op 6 januari 2024 nog in het stadium van het opsporingsonderzoek.

Methodologische opmerkingen

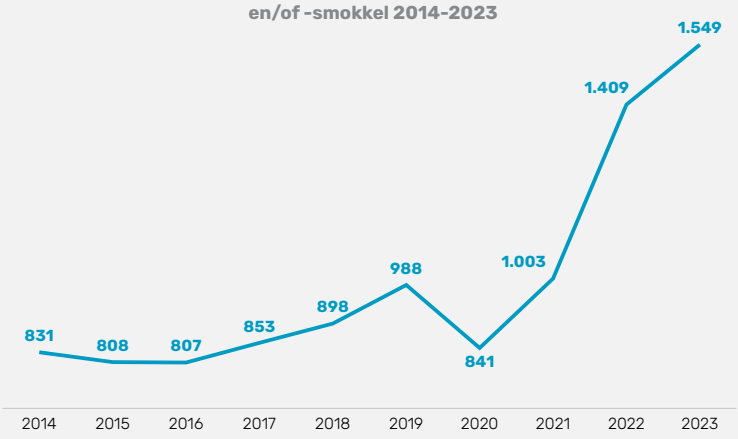
- Het betreft hier gegevens uit de Gegevensbank van het College van procureurs-generaal, zoals vastgesteld op 6 januari 2024.
- Ze gaan over het aantal strafzaken die bij de arbeidsauditoraten zijn binnengekomen en zijn beperkt tot de inbreuken gepleegd door meerderjarigen.
- Deze gegevens zijn beschikbaar vanaf 2019.
- Er bestaat een risico op dubbele telling van de strafzaken die voor beschikking naar een ander arrondissement worden doorverwezen of wanneer die naar een andere afdeling van hetzelfde gerechtelijke arrondissement worden verwezen.
- Bij elke strafzaak kunnen er een of meerdere beklaagden betrokken zijn.

Bron: Gegevensbank van het College van procureurs-generaal, analisten

Aanmeldingen bij de gespecialiseerde centra

Het jaarlijkse **aantal aanmeldingen** bij de gespecialiseerde centra zit de jongste jaren heel sterk in de lift. Zo werden er in 2023 meer dan 1.500 vermoedelijke slachtoffers aangemeld, een stijging met 10% ten opzichte van het jaar voordien.

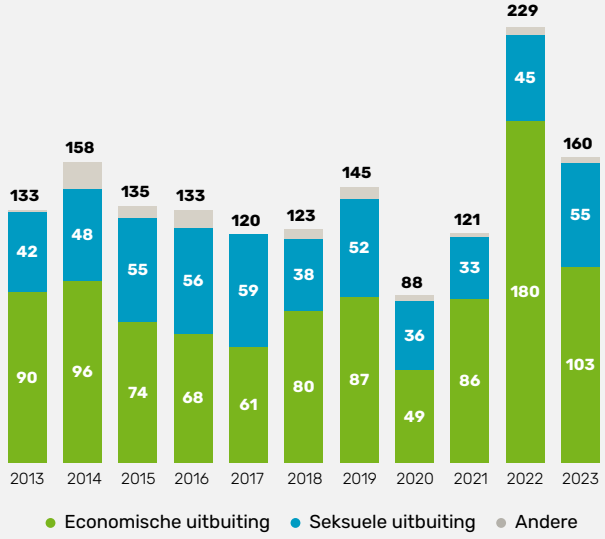
Aantal aanmeldingen van vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel en/of -smokkel 2014-2023

Bron: Payoke, PAG-ASA en Sürya via MyEldo

Nieuw opgestarte begeleidingen van slachtoffers van mensenhandel door de gespecialiseerde centra

Aantal opgestarte begeleidingen slachtoffers van mensenhandel naar uitbuitingsfinaliteit 2013-2023

In 2023:

- Werd er voor 160 slachtoffers van mensenhandel een begeleiding opgestart, het tweede grootste aantal in de voorbije tien jaar.
- Onder deze nieuwe begeleidingen bevinden er zich **103 slachtoffers van economische uitbuiting**, met 34 verschillende nationaliteiten. Met 20 slachtoffers is Marokko de voornaamste nationaliteit binnen deze groep.
- Daarnaast stapten er **55 slachtoffers van seksuele uitbuiting** in een begeleidingstraject, met België (10), Brazilië (8), Colombia (7) en Nigeria (6) als voornaamste nationaliteiten.
- De overige begeleidingen werden opgestart voor slachtoffers van onder dwang gepleegde misdrijven.

Er is sprake van een **begeleiding** zodra de eerste fase (reflectieperiode) is opgestart, dus zodra een bijlage 15 is uitgevaardigd.

›› *Zie het onderdeel "Documenten uitgereikt door de Dienst Vreemdelingenzaken" voor meer informatie.*

De gegevens over de nieuwe begeleidingen volstaan niet om de omvang van het werk van de gespecialiseerde centra weer te geven.

De begeleiding kan meerdere jaren in beslag nemen, maar de duurtijd komt hier niet aan bod als indicator. De cijfers van de Dienst Vreemdelingenzaken over de verlenging van de documenten in het kader van de procedure mensenhandel zijn daar wel een mogelijke indicator van.

Bron: Payoke, PAG-ASA en Sürya via MyEldo

Nieuw opgestarte begeleidingen van slachtoffers van mensenhandel in 2023 per type en nationaliteit

Nationaliteit	Economische uitbuiting				Seksuele uitbuiting				Onder dwang gepleegde misdrijven				Totaal
	Vrouwen		Mannen		Vrouwen		Mannen		Vrouwen		Mannen		
	<18	≥18	<18	≥18	<18	≥18	<18	≥18	<18	≥18	<18	≥18	
Marokko				20		1							21
Brazilië		4		2		6		2					14
België				1	8	2			1	1	1		14
Colombia		1		5		7							13
Afghanistan				5			2	1					8
Roemenië		1		4	1	2							8
Nigeria						6							6
Albanië		2		2		1							5
Iran		2		3									5
Bulgarije				4	1								5
India				5									5
Algerije		1		2		1							4
El Salvador				4									4
Filipijnen		1		3									4
Polen				3									3
Tunesië		2			1								3
Turkije				3									3
Vietnam		2	1										3
Moldavië						3							3
Egypte				2									2
Ghana				2									2
Hongarije						2							2
Ivoorkust				2									2
Mauritius								2					2
Noord-Macedonië					1			1					2
Brits Indische Oceaanterritorium				1									1
Burkina Faso				1									1
China		1											1
DR Congo		1											1
Ecuador				1									1
Guinee		1											1
Irak				1									1
Kameroen				1									1
Kirgizië				1									1
Kosovo						1							1
Oeganda						1							1
Oekraïne				1									1
Peru		1											1
Rusland				1									1
Slovakije		1											1
Spanje					1								1
Tadzjikistan				1									1
Togo						1							1
Totaal	**0**	**21**	**1**	**81**	**13**	**34**	**2**	**6**	**1**	**1**	**1**	**0**	**161**

Opmerking: Voor een aantal slachtoffers werden er meerdere uitbuitingsfinaliteiten vastgesteld. Vandaar dat het totaal in deze tabel iets groter is dan het totale aantal unieke personen zoals gepresenteerd op de vorige pagina.

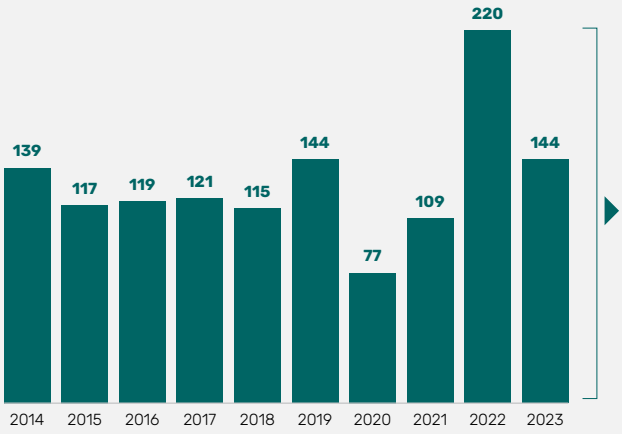
Bron: Payoke, PAG-ASA, Sürya via MyEldo

Slachtoffers van mensenhandel die in de procedure zijn gestapt (DVZ)

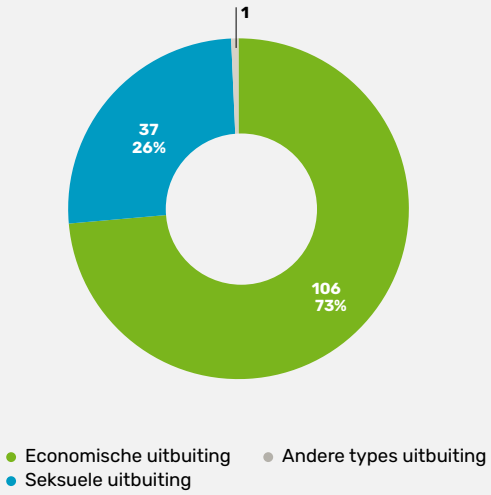
In België komen slachtoffers van mensenhandel die ermee instemmen om samen te werken met de gerechtelijke overheden in aanmerking voor een specifiek verblijfsstatuut (artikel 61/2 tot 61/5 van de verblijfswet).
Dat statuut kan worden verkregen onder drie basisvoorwaarden, met name dat het slachtoffer:

- Medewerking verleent aan het strafonderzoek mensenhandel;
- Het contact met de uitbuiter verbreekt;
- Zich laat begeleiden door een van de gespecialiseerde centra.

Aantal slachtoffers mensenhandel die in de procedure zijn gestapt

Slachtoffers mensenhandel die in de procedure zijn gestapt in 2023 per type uitbuiting

Na een verdubbeling in 2022 daalt in 2023 het aantal slachtoffers van mensenhandel die in de procedure zijn gestapt opnieuw naar een aantal dat in lijn ligt met de totalen die in de periode 2014-2019 werden gerapporteerd.

De categorie "**andere types uitbuiting**" heeft betrekking op gevallen waarvoor het type uitbuiting op het ogenblik van de eerste aanvraag nog niet duidelijk is bepaald.

In 2023:

- Zijn er 144 slachtoffers van mensenhandel in de procedure gestapt.
- De daling ten opzichte van 2022 komt met name voort uit een daling van het aantal slachtoffers van economische uitbuiting die in de procedure zijn gestapt (106 in 2023 versus 178 in 2022). Het grote aantal in 2022 volgde dan ook uit de grootschalige uitbuiting die in de zomer van 2022 op meerdere bouwwerven werd vastgesteld.
- Daarnaast zijn er 37 slachtoffers van seksuele uitbuiting in de procedure gestapt, een aantal dat relatief stabiel blijft in de voorbije jaren.
- Volgens de gegevens van DVZ is er in 2023 geen enkel slachtoffer van het gedwongen plegen van misdrijven, van uitbuiting van de bedelarij of van orgaanhandel in de procedure gestapt. Er wordt wel melding gemaakt van 1 slachtoffer van een "ander type uitbuiting".

Opmerking: De Dienst Vreemdelingenzaken wenst bepaalde informatie niet vrij te geven om de identificatie van de betrokkenen uit te sluiten.

Bron: DVZ

Onder de 106 slachtoffers van mensenhandel met het oog op economische uitbuiting in 2023:

- Is iets meer dan 75% mannelijk (83). De overige 23 slachtoffers zijn vrouwelijk.
- De meest voorkomende nationaliteiten onder de nieuwe aanvragen in de categorie economische uitbuiting zijn Marokkanen (22), Salvadoranen (11), Brazilianen (6), Indiërs (6) en Roemenen (6).

Bij de 37 slachtoffers van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting in 2023:

- Gaat het voornamelijk om vrouwelijke slachtoffers (34), al is er ook sprake van 3 mannelijke slachtoffers.
- Naar nationaliteit is er een grote groep Nigeriaanse slachtoffers (8), gevolgd door Colombiaanse (6) en Braziliaanse (6) slachtoffers.

Slachtoffers van mensenhandel die in de procedure zijn gestapt naar leeftijd, geslacht en type uitbuiting

		0-17	18-25	26-30	31 jaar en +	Totaal	Mannen	Vrouwen
Seksuele uitbuiting	2020	0	7	12	7	26	3	23
	2021	1	6	7	12	26	2	24
	2022	3	13	11	10	37	6	31
	2023	3	11	9	14	37	3	34
Economische uitbuiting	2020	2	8	6	32	48	37	11
	2021	5	9	14	52	80	62	18
	2022	4	9	20	145	178	168	10
	2023	10	13	12	71	106	83	23
Uitbuiting van de bedelarij	2020	0	1	0	0	1	0	1
	2021	0	1	0	0	1	0	1
	2022	0	0	0	0	0	0	0
	2023	0	0	0	0	0	0	0
Onder dwang gepleegde misdrijven	2020	0	0	0	0	0	0	0
	2021	0	0	0	0	0	0	0
	2022	0	0	0	1	1	1	0
	2023	0	0	0	0	0	0	0
Andere types uitbuiting	2020	2	0	0	0	2	0	2
	2021	1	0	0	1	2	2	0
	2022	3	1	0	0	4	3	1
	2023	0	1	0	0	1	1	0
Totaal	2020	4	16	18	39	77	40	37
	2021	7	16	21	65	109	66	43
	2022	10	23	31	156	220	178	42
	2023	13	25	21	85	144	87	57

Bron: DVZ

Documenten uitgereikt door de Dienst Vreemdelingenzaken aan slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BGV 45 dagen		32	17	10	3	0	0	0	0	0	0
Bijlage 15		0	0	0	20	44	43	16	42	49	27
Attest van immatriculatie (AI)		133	114	116	112	113	136	80	98	204	119
Verlenging AI		11	22	26	31	19	16	7	6	4	3
Mensenhandel/ Mensensmokkel	A-kaart	84	90	84	97	91	108	78	62	140	129
	Verlenging A-kaart	443	425	413	383	348	370	384	398	395	583
	B-kaart	33	36	49	50	61	42	29	25	35	38
Humanitair	A-kaart	2	6	2	0	3	3	5	0	1	11
	Verlenging A-kaart	30	29	20	29	20	26	34	40	49	37
	B-kaart	21	36	22	23	18	26	13	22	14	28
Totaal		789	775	742	748	717	770	646	693	891	975

In 2023:

- Nam de Dienst Vreemdelingenzaken 975 positieve beslissingen inzake de uitreiking of verlenging van een verblijfstitel. Deze beslissingen hebben betrekking op slachtoffers die in 2023 in de procedure zijn gestapt alsook op diegenen die zich al in de erkenningsprocedure voor het slachtofferstatuut bevinden en tegenover wie al een of meerdere beslissingen zijn genomen.
- Het totale aantal afgeleverde documenten ligt zo'n 10% hoger dan in 2022, met name door een stijging van het aantal toegekende verlengingen van de A-kaart. Deze stijging inzake de (verlenging van de) A-kaarten wordt sterk aangedreven door een aantal nationaliteiten, zoals Filipijnen (26), Bengalen (16) en Marokkanen (18). De Filipijnse en Bengaalse slachtoffers kunnen onder meer worden gelinkt aan de grootschalige uitbuiting zoals die werd vastgesteld op de bouwwerf van chemiebedrijf Borealis in de zomer van 2022.

Bijlage 15
Na aanmelding van het slachtoffer bij een van de gespecialiseerde centra vraagt het centrum dat verblijfsdocument aan. De bijlage 15 is geldig voor 45 dagen en omspant de zogenaamde reflectieperiode. Binnen dat tijdsbestek heeft het slachtoffer de tijd om te beslissen om ofwel mee te werken aan het strafonderzoek, of om van deze procedure af te zien. Indien het slachtoffer meteen overgaat tot het afleggen van verklaringen en/of het neerleggen van een klacht, wordt er geen bijlage 15 aangevraagd maar een attest van immatriculatie.
Sinds 21 mei 2017 vervangt de bijlage 15 het bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) – 45 dagen. De juridische grondslag en de voorwaarden voor het verkrijgen zijn niet veranderd, het type document wel.

Attest van immatriculatie
Indien het slachtoffer beslist om mee te werken aan het strafonderzoek (afleggen van verklaringen en/of neerleggen van een klacht), vraagt het centrum een attest van immatriculatie aan.
Dat is geldig voor een periode van drie maanden en kan eenmalig worden verlengd met drie maanden mits het dossier nog in behandeling is door het parket.

A-kaart
Deze verblijfstitel is geldig voor zes maanden en wordt uitgereikt onder verschillende voorwaarden, onder meer dat de magistraat instemt met de kwalificatie van het slachtofferschap. Deze kan worden verlengd voor dezelfde duur zolang de gerechtelijke procedure loopt.

B-kaart
De machtiging tot verblijf voor onbepaalde duur wordt toegekend indien de afgelegde verklaring of de klacht van het slachtoffer tot een veroordeling heeft geleid of de parketmagistraat of arbeidsauditeur de tenlastelegging van mensenhandel of -smokkel onder verzwarende omstandigheden weerhouden heeft in de vorderingen.

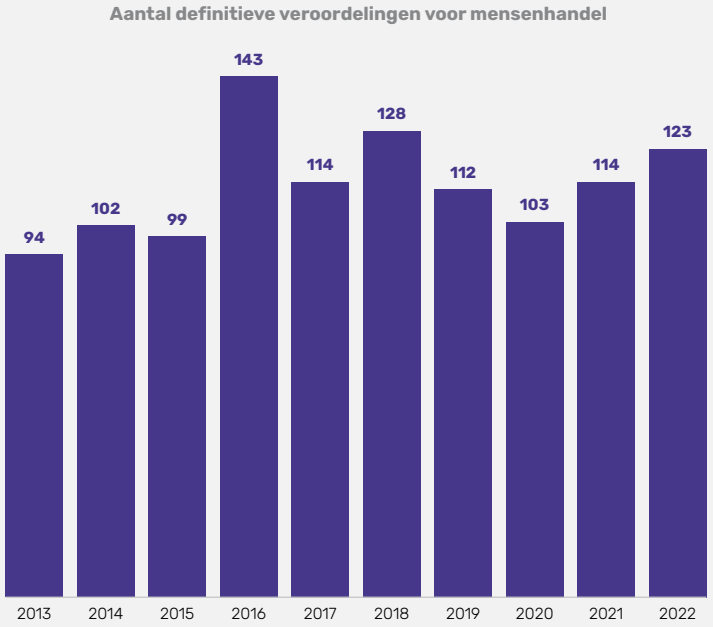
Humanitaire regularisatie
De minister of diens gemachtigde kan op basis van zijn discretionaire bevoegdheid beslissen het verblijf van een slachtoffer te regulariseren.

Bron: DVZ

Definitieve veroordelingen voor mensenhandel

In 2022 werden er 123 definitieve veroordelingen uitgesproken wegens mensenhandel. Dat aantal ligt in lijn met de aantallen die gerapporteerd werden in de periode 2017-2021.

Aangezien een veroordeling mogelijk uit meerdere strafbeslissingen (bijvoorbeeld een boete, gevangenisstraf, …) bestaat, ligt het totale aantal straffen hoger dan het totale aantal veroordelingen.

Hoofdstraffen en bijkomende straffen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gevangenisstraf	**82**	**93**	**94**	**128**	**93**	**120**	**100**	**97**	**104**	**107**
Zonder uitstel	45	37	41	40	44	63	43	42	46	59
Met uitstel (volledig of gedeeltelijk)	37	56	53	88	49	57	57	55	58	48
Boete	**85**	**99**	**82**	**132**	**109**	**126**	**103**	**97**	**105**	**111**
Zonder uitstel	54	62	49	73	58	83	51	54	48	73
Met uitstel (volledig of gedeeltelijk)	31	37	33	59	51	43	52	43	57	38
Verbeurdverklaring	**40**	**58**	**53**	**64**	**39**	**67**	**58**	**38**	**57**	**65**
Ontzetting uit de rechten (art. 31 van het Strafwetboek)	**57**	**73**	**53**	**115**	**71**	**102**	**85**	**77**	**94**	**91**
Werkstraf	**3**	**3**	**1**	**6**	**2**	**1**	**4**	**0**	**5**	**4**
Andere	**11**	**3**	**3**	**4**	**7**	**19**	**14**	**12**	**12**	**10**
Totaal	**278**	**329**	**286**	**449**	**321**	**435**	**364**	**321**	**377**	**388**

In 2022 werd er over 388 straffen beslist. Bij 28% van de straffen werd er een gevangenisstraf uitgesproken (al dan niet met uitstel). Wat de duur van de uitgesproken celstraffen betreft:

- De meeste gevangenisstraffen betreffen celstraffen van 3 tot 5 jaar.
- In zestien gevallen werd er een celstraf van meer dan 5 jaar uitgesproken.

In 29% van de gevallen werd er een boete als straf opgelegd. Bij 34% van de opgelegde boetes was er sprake van een volledig of gedeeltelijk uitstel.

In 91 gevallen werd de veroordeelde ontzet uit de burgerlijke rechten en in 65 gevallen was er sprake van een verbeurdverklaring. Andere soorten straffen komen maar sporadisch voor.

Bron: Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, FOD Justitie

Methodologische opmerkingen

- De gerapporteerde cijfers hebben betrekking op het aantal definitieve veroordelingen, waartegen er dus geen beroep meer kan worden aangetekend.
- Aangezien het type uitbuiting niet voor elke veroordeling bekend is, worden deze gegevens geaggregeerd gepresenteerd.
- Een aantal dossiers wordt met enkele maanden vertraging in de databank ingevoerd. Daarom zijn de gegevens voor 2023 nog niet beschikbaar.
- Deze gegevens stemmen overeen met de situatie zoals die op 28 juni 2024 is vastgesteld.
- De Dienst voor het Strafrechtelijk beleid stelde tijdens het verzamelen van de opgevraagde cijfergegevens meerdere mogelijke onbetrouwbaarheden vast op het niveau van het strafregister. Bijgevolg moeten deze gegevens met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. De Dienst voor het Strafrechtelijk beleid meldde dat nader te zullen onderzoeken en de gegevens – indien nodig en mogelijk – nog te corrigeren.

Bron: Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, FOD Justitie